

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

nr. 17 din 05.04.2018

Monitorul Oficial nr.142-148/277 din 04.05.2018

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.I. – [Codul familiei nr.1316/2000](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.47-48, art.210), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 36:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În baza acordului comun al soților, în cazurile în care între aceștia nu există neînțelegeri referitoare la partajul proprietății comune în devălmășie, la întreținerea, educația și domiciliul copiilor minori comuni sau la întreținerea unuia dintre soți, căsătoria este desfăcută la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți. Soții participă la desfacerea căsătoriei în condițiile [Legii nr.100/2001](#) privind actele de stare civilă.”

la alineatul (4), cuvintele „soțului inapt de muncă care necesită sprijin material” se substituie cu cuvintele „unuia dintre soți”;

la alineatul (5), cuvintele „la întreținerea copiilor minori sau a soțului inapt de muncă” se substituie cu textul „la întreținerea, educația și domiciliul copiilor minori comuni sau la întreținerea unuia dintre soți”.

2. La articolul 37, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Dacă soții au copii minori comuni și nu au ajuns la un acord privind întreținerea, educația și domiciliul acestora sau în lipsa acordului la divorț al unuia dintre soți, cu excepția cazurilor prevăzute la art.36 alin.(2), desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească.”

3. Articolul 38:

la alineatul (1), cuvintele „soțului inapt de muncă ce necesită sprijin material” se substituie cu cuvintele „a unuia dintre soți”;

la alineatul (2) litera c), textul „inapt de muncă,” se exclude.

Art.II. – [Legea nr.100/2001](#) privind actele de stare civilă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.97-99, art.765), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 41 litera a), textul „– dacă aceștia nu au copii minori comuni” se exclude.

2. La articolul 43:

denumirea articolului și alineatul (1) vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 43.** Înregistrarea divorțului pe baza declarației comune a soților

(1) În baza acordului comun al soților, în cazurile în care între aceștia nu există neînțelegeri referitoare la partajul proprietății comune în devălmășie, la întreținerea, educația și domiciliul copiilor minori comuni sau la întreținerea unuia dintre soți, căsătoria este desfăcută la organul de stare civilă în a cărui rază teritorială se află domiciliul unuia dintre soți.”

la alineatul (2) , textul „ , soții vor confirma că nu au copii minori comuni. În declarație” se exclude.

Art.III. – [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.130-134, art.415), cu modificările și completările ulterioare, se

modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (1), după textul „Constituția Republicii Moldova,” se introduce textul „de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale,”.

2. Articolul 10 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazurile expres prevăzute de lege, instanța sancționează cu amendă participanții la proces, reprezentanții, alte persoane care nu sînt participanți pentru fapte ce constituie încălcări procedurale.”

3. La articolul 12, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.”

4. Articolul 12¹ va avea următorul cuprins:

„**Articolul 12¹.** Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#);

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

5. Articolul 12²:

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Solicitarea avizului consultativ trebuie să se refere la dificultăți de aplicare corectă a normei de drept susceptibile de interpretări diferite. Solicitarea avizului consultativ nu va conține formularea unei simple întrebări cu privire la aplicarea unui text de lege.

(1²) Obiectul solicitării îl constituie o veritabilă problemă de drept dacă întrunește următoarele condiții:

a) solicitarea este formulată în legătură cu existența unei cauze aflate în curs de examinare în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea în fond a cauzei în care a fost ridicată;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată printr-un aviz consultativ anterior.”

alineatele (3) și (5) vor avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care decide respingerea solicitării, Plenul Curții Supreme de Justiție emite o

încheiere motivată care nu se supune niciunei căi de atac și care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.”

„(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Plenului Curții Supreme de Justiție asupra solicitării de emitere a avizului consultativ se amîină pledoariile.”

6. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 17.** Unificarea practicii judiciare

(1) Pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației, Curtea Supremă de Justiție, din oficiu, precum și la propunerea organelor profesionale, create prin lege, ale profesiilor conexe justiției, adoptă și publică hotărîri explicative și opinii consultative privind aplicarea corectă a normelor de drept și soluționarea justă a cauzelor.

(2) Hotărîrile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție și opiniile consultative ale colegiilor Curții Supreme de Justiție au caracter de îndrumare și nu sînt obligatorii pentru instanțele judecătorești.”

7. Codul se completează cu articolul 17¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 17¹.** Depunerea documentelor prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor

(1) Cererile de chemare în judecată, cererile de apel, de recurs, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești, precum și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În acest caz, cererea și actele anexate la ea sub formă de documente electronice trebuie să fie semnate cu semnătura electronică avansată calificată.

(2) La documentele depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se anexează obligatoriu dovada semnăturii electronice, conform legislației.”

8. La articolul 18, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Înregistrarea video, fotografierea, utilizarea altor mijloace tehnice decît cele cerute în condițiile alin.(1¹) pot fi admise numai de președintele ședinței de judecată și doar cu acordul părților și al altor participanți la proces, iar în caz de audiere a martorilor, cu acordul acestora.”

9. Articolul 25 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În cazurile expres prevăzute de lege, judecătorul examinează cauza în procedură scrisă.”

10. Articolul 43:

la alineatul (2) litera b), textul „pe parcursul judecării, s-a constatat că” se exclude;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Strămutarea cauzei de la o instanță la alta din motivele specificate la alin.(2) lit.a), b) și c) se face în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, în temeiul unei încheieri motivate a instanței în care este intentat procesul. Încheierea de strămutare a cauzei nu se supune niciunei căi de atac, dar poate determina ridicarea unui conflict negativ de competență.”

la alineatul (4), cuvintele „este irevocabilă și nu este susceptibilă de recurs” se substituie cu cuvintele „nu se supune niciunei căi de atac”;

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Nu se admite formularea unei noi cereri de strămutare pe aceleași motive dacă anterior strămutarea a fost respinsă sau întemeiată pe motive cunoscute la data soluționării cererii anterioare. În acest caz, cererea de strămutare se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”

11. La articolul 49, alineatul (4) se completează în final cu textul „ , precum și de respingere a pretențiilor ca fiind tardive”.

12. La articolul 51 alineatul (2) litera b), cuvintele „pricinii în cauză” se substituie cu cuvintele „cauzei respective”.

13. Articolul 52 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Cererea de recuzare depusă contrar prevederilor alin.(5) din prezentul articol în care se invocă alte motive decît cele prevăzute la art.50 și 51 nu se examinează și se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”

14. La articolul 53:

alineatul (1¹) se abrogă;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererea de recuzare se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și se examinează în cel mult 5 zile lucrătoare din momentul repartizării, fără a afecta continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la soluționarea cererii de recuzare se amîină pledoariile.”

la alineatul (3), cuvintele „și dacă recuzarea îi privește pe toți judecătorii ei” se exclud.

15. La articolul 55, după cuvintele „interesate în pricinile” se introduce textul „privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie și în cauzele”.

16. La articolul 58¹ alineatul (6), cuvintele „pricina în cauză” se substituie cu cuvintele „cauza respectivă”.

17. La articolul 60:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pe tot parcursul examinării cauzei, reclamantul este în drept să renunțe la acțiune, pîrîtul este în drept să recunoască acțiunea, iar părțile pot înceta procesul prin tranzacție de împăcare.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, reclamantul este în drept să modifice temeiul sau obiectul acțiunii. Exercițarea acestui drept după începutul dezbaterilor judiciare constituie o acțiune nouă, care poate fi depusă în instanță în ordine generală. În asemenea cazuri, continuă examinarea cererii depuse anterior ori se dispune încetarea procesului, dacă reclamantul renunță la acțiunea inițială. Instanța restituie părții, printr-o încheiere protocolară, cererea de modificare a temeiului sau obiectului acțiunii, precum și actele anexate.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Nu se consideră modificare a acțiunii dacă reclamantul completează temeiul acțiunii, mărește sau micșorează cuantumul pretențiilor, completează acțiunea cu pretenții accesorii sau solicită compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit.”

18. Articolul 61:

în denumirea articolului, cuvîntul „părților” se substituie cu cuvintele „participanților la proces”;

la alineatul (1), cuvintele „Părțile sînt obligate” se substituie cu cuvintele „Participanții la proces sînt obligați”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În caz de folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța de judecată, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Participanții la proces care exercită drepturile procedurale în mod abuziv se sancționează de către instanța de judecată cu amendă în mărime de pînă la 50 de unități convenționale.”

19. Articolul 62:

la alineatul (2), cuvintele „cu recurs” se substituie cu cuvintele „odată cu fondul cauzei”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul existenței temeiurilor prevăzute la alin.(1), orice persoană are dreptul să solicite intervenirea în proces în calitate de coreclamant sau copîrît. Încheierea judecătorească prin care a fost respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare se amîină pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de coparticipant obligatoriu a fost casată, instanța reia examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.”

20. Articolul 65:

la alineatul (4), cuvintele „refuză să o examineze concomitent” se substituie cu cuvintele „respinge examinarea concomitentă a acțiunii intervenientului principal”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Încheierea prin care instanța respinge examinarea concomitentă a acțiunii intervenientului principal cu acțiunea inițială a reclamantului poate fi atacată cu recurs. Examinarea recursului nu afectează continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la pronunțarea deciziei instanței ierarhic superioare se amîna pledoariile. Dacă încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea persoanei interesate de a interveni în proces în calitate de intervenient principal a fost casată, instanța reia examinarea cauzei de la pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.”

21. La articolul 67 alineatul (5), cuvintele „de acesta sau” se exclud.

22. Articolul 75 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Persoanele fizice pot fi reprezentate în instanța de judecată de către soț/soție, părinți, copii, frați, surori, bune, nepoți dacă aceștia sînt licențiați în drept și sînt împuterniciți printr-o procură autenticată notarial.”

23. La articolul 77, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) în condițiile art.306, 316 și 278⁶.”

24. La articolul 79 alineatul (1), cuvintele „și ale celor limitate în capacitatea de exercițiu” se substituie cu cuvintele „și ale celor în privința cărora au fost instituite măsuri de ocrotire”.

25. La articolul 85 alineatul (1), litera a) se completează în final cu următoarea liniuță:

„- privind încasarea cheltuielilor de judecată suportate în procese civile anterioare, indiferent de calitatea procesuală în respectivele procese;”

26. La articolul 86 alineatul (1), textul „Pînă la etapa dezbaterilor judiciare, judecătorul sau instanța judecătorească” se substituie cu textul „Judecătorul, pînă la acceptarea cererii de chemare în judecată.”

27. La articolul 89 alineatul (1):

litera e) se completează în final cu textul „, la art.374”;

la litera g), textul „art.369, 408 și 409” se substituie cu textul „art.369 și 426¹”.

28. La articolul 97 alineatul (2), cuvintele „nu-și susține pretențiile” se substituie cu cuvintele „renunță la pretenții”.

29. Articolul 98 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Prin hotărîre judecătorească, decizie a instanței de apel sau decizie a instanței de recurs se dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la partea care a pierdut procesul. Cuantificarea acestora se face conform unei metodologii aprobate prin hotărîre de Guvern. Dacă procesul a încetat conform art.265 lit.a), b), e) și h) sau cererea a fost scoasă de pe rol conform art.267 lit.a), d)–h), k) și k¹) prin încheierea respectivă, instanța dispune în mod obligatoriu încasarea cheltuielilor suportate de instanța de judecată de la reclamant.”

30. Articolul 100:

la alineatul (1), după cuvintele „prin intermediul biroului executorului judecătoresc” se introduce textul „, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor,”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sînt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

31. Articolul 102:

la alineatul (2), după cuvintele „prin telegramă” se introduce textul „, prin telefon și la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor”;

articolul se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Citațiile și înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmînate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră

recepționate.”

32. Articolul 104 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Citațiile pot fi expediate în condițiile prezentului cod prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

33. La articolul 105:

alineatele (1¹) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(1¹) Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. La solicitarea persoanelor fizice, citația sau înștiințarea poate fi transmisă acestora prin mijloace de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte sau prin poșta electronică în cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

„(4) Reprezentanții părților și alți participanți la proces pot remite unul altuia actele de procedură judiciară. În acest caz, comunicarea actelor va fi confirmată prin semnătură pe exemplarul ce urmează a fi depus în instanță sau, după caz, prin orice mijloace care asigură confirmarea comunicării.”

alineatul (5) se completează în final cu textul: „Dacă părțile și alți participanți la proces sînt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturînd orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.”

articolul se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Prevederile alin.(6)-(9) nu se aplică citării sau înștiințării prin poșta electronică.”

34. Articolul 107 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 107.** Schimbarea adresei sau a avocatului pe parcursul procesului

(1) Dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

(2) Partea este obligată să informeze instanța, nu mai tîrziu de 3 zile pînă la data ședinței de judecată, despre angajarea unui avocat, schimbarea sau renunțarea la serviciile avocatului, prezentînd instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia.”

35. Articolele 113 și 115 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 113.** Efectele neîndeplinirii în termen a actului de procedură

Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

„**Articolul 115.** Prolungirea termenului de procedură

La cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art.116.”

36. La articolul 119:

alineatul (1) se completează în final cu textul: „Probele se prezintă în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare în termenul stabilit de instanță, dacă legea nu prevede altfel.”

la alineatul (3), după textul „50 unități convenționale.” se introduce textul: „Refuzul sau omisiunea de către persoanele menționate de a comunica și de a prezenta instanței în termenul stabilit, din motive imputabile acestora, probele reclamate, dacă în acest mod se tergiversează judecarea cauzei, se sancționează cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale pentru fiecare caz de tergiversare.”

37. Codul se completează cu articolul 119¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 119¹.** Ordinea de prezentare a probelor

(1) Toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel. În cazul

prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

(2) Proba care nu a fost prezentată în condițiile alin.(1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decât în cazul în care:

- a) necesitatea probei rezultă din exercitarea drepturilor prevăzute la art.60 alin.(2¹) și (3);
- b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen;
- c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

(3) În cazurile prevăzute la alin.(2), partea adversă are dreptul la proba contrară în termenul stabilit de instanță numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a admis proba invocată.

(4) Proba prezentată după faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare care determină întreruperea ședinței se administrează dacă este acceptată de partea adversă.”

38. La articolul 122 alineatul (4), cifrele „204” se substituie cu cifrele „119¹”.

39. Articolul 138:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Dacă participantul la proces nu execută încheierea judecătorească privind prezentarea înscrisurilor și pe parcursul examinării cauzei se constată că acestea sînt deținute de participant, dar nu au fost prezentate, instanța poate considera dovedite afirmațiile participantului care a solicitat prezentarea, cu privire la cuprinsul înscrisurilor reclamate.”

la alineatul (4), după cuvintele „documente în original” se introduce textul „și cînd, ca urmare a soluționării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic”.

40. La articolul 143, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Obiectele care nu pot fi prezentate în judecată se cercetează de către instanța de judecată la locul aflării lor sau în alt loc determinat de instanță, fiind înregistrate video, fotografiate și, după caz, sigilate. Ora, data și locul cercetării la fața locului se consemnează într-un proces-verbal, întocmit la fața locului. Dacă este cazul, procesul-verbal va cuprinde și alte elemente relevante referitoare la obiectele cercetate, care nu pot fi redată prin filmare sau fotografiere. Cercetarea la fața locului se face cu concursul participanților la proces, în prezența specialiștilor și experților, după caz.”

41. Articolul 163:

la alineatul (1), cuvîntul „executorie” se exclude;

articolul se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Încheierea judecătorească privind aplicarea amenzii poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Dacă hotărîrea sau decizia instanței nu este atacată, recursul separat împotriva încheierii de aplicare a amenzii se depune în termenul prevăzut de lege după ce hotărîrea sau decizia rămîne irevocabilă prin neatacare, cu excepția cazului în care încheierea este emisă de Curtea Supremă de Justiție.

(4) Încheierea privind aplicarea amenzii devine executorie după verificarea legalității acesteia în condițiile alin.(3) de către instanța ierarhic superioară, după expirarea termenului de apel sau recurs, dacă nu s-a exercitat calea de atac corespunzătoare, sau de la pronunțarea acesteia de către Curtea Supremă de Justiție.”

42. Articolele 164 și 165 se abrogă.

43. La articolul 166:

alineatul (2):

literele b¹) și c²) vor avea următorul cuprins:

„b¹) numărul de telefon și alte date de contact ale reclamantului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reclamantului persoană juridică;”

„c²) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor și alte date de contact ale reprezentantului reclamantului;”

la litera e), după cuvintele „pretențiile și” se introduce cuvîntul „toate”;

alineatul se completează cu literele e¹), e²) și e³) cu următorul cuprins:

„e¹) lista probelor anexate;

e

2) lista probelor reclamate;

e³) cererile de reclamare a probelor, efectuare a expertizei, numire/recuzare a expertului, alte cereri formulate;”

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat și cererea de chemare în judecată a reclamantului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate și depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.”

44. La articolul 167:

alineatul (1) se completează cu literele f), g), h) și i) cu următorul cuprins:

„f) copia de pe cererea de reclamare a probelor;

g) copia de pe cererea de efectuare a expertizei;

h) copia de pe cererea de numire/recuzare a expertului;

i) copiile de pe alte cereri formulate.”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Cererile indicate la lit.f)-i) se depun fie odată cu cererea de chemare în judecată, fie în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare.”

45. La articolul 170, alineatul (1) se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) la depunerea cererii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.”

46. Articolul 172:

la alineatul (1), textul „Acțiunea reconvențională înaintată conform art.173 alin.(1) lit.b) poate fi depusă și pînă la finalizarea examinării pricinii în fond.” se exclude;

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Dispozițiile privind administrarea probelor se aplică în mod corespunzător.”

47. Articolul 173 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Dacă cererea depusă ca reconvențională nu se încadrează în niciun temei prevăzut la alin.(1) din prezentul articol sau este depusă peste termenul stabilit la art.172, instanța o restituie părții printr-o încheiere protocolară nesusceptibilă de recurs, cu posibilitatea depunerii acesteia în condiții generale.”

48. La articolul 178, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Încheierea de asigurare a acțiunii se comunică de către instanță reclamantului, iar copia încheierii de asigurare a acțiunii – pîrîtului, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

49. Articolul 181:

la alineatul (3), după cuvintele „nu suspendă” se introduc cuvintele „examinarea cauzei și”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Pentru soluționarea recursului împotriva încheierii de asigurare a acțiunii sau de respingere a cererii de asigurare a acțiunii, instanței de recurs i se expediază copia dosarului, certificată de instanța care a emis încheierea respectivă, dacă comunicarea nu se face prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.”

50. Articolul 182⁴ se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Încheierea judecătorească privind încetarea procesului care conține condițiile tranzacției are aceeași forță juridică ca și hotărîrea judecătorească.”

51. Articolul 182⁵ va avea următorul cuprins:

„Articolul 182⁵. Refuzul de a încheia tranzacția

(1) În cazul în care una sau ambele părți refuză soluționarea litigiului pe cale amiabilă, litigiul se examinează și se soluționează în continuare de către același judecător sau, după caz, complet de judecată.

(2) Dacă litigiul nu a putut fi soluționat în termenul prevăzut la art.182² alin.(5) ori părțile nu au ajuns la un consens în privința tuturor pretențiilor, instanța de judecată, în termen de 3 zile de la primirea refuzului sau expirarea termenului de mediere judiciară, emite o încheiere nesusceptibilă de atac cu

privire la încetarea procedurii de mediere judiciară și transmite dosarul instanței judecătorești pentru repartizare aleatorie unui alt judecător sau, după caz, unui alt complet de judecată.

(3) După repartizarea dosarului în condițiile alin.(2), judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată pregătește cauza pentru dezbateri judiciare.”

52. La articolul 183 alineatul (2):

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) prezentarea tuturor probelor;”

alineatul se completează cu literele f), g), h) și i) cu următorul cuprins:

„f) examinarea și deciderea în privința cererilor depuse și neexaminată de instanța de judecată privind efectuarea expertizei, numirea/recuzarea expertului, reclamarea probelor, asigurarea acțiunii;

g) stabilirea termenelor pentru efectuarea actelor procedurale;

h) stabilirea locului, a datei, a orei și a duratei ședinței de judecată;

i) stabilirea ordinii și timpului necesar pentru audierea martorilor, a experților sau a altor persoane, pentru efectuarea altor acte procedurale.”

53. La articolul 184, cifra „5” se substituie cu cifrele „15”.

54. Articolul 185:

la alineatul (1):

litera a¹) va avea următorul cuprins:

„a¹) concretizează dacă reclamantul a prezentat toate probele, oferind, la solicitare, un termen suficient pentru prezentarea sau reclamarea probelor;”

alineatul se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) remite pîrîtului și, după caz, intervenientului principal copiile de pe înscrisurile prezentate suplimentar de către reclamant sau intervenientul principal după studierea referinței;”

literele g) și m) vor avea următorul cuprins:

„g) în condițiile prevăzute de lege, reclamă organizațiilor și persoanelor fizice probele necesare;”

„m) soluționează, la cerere sau din oficiu, problema strămutării cauzei la o altă instanță judecătorească;”

alineatul se completează cu literele n)-u) cu următorul cuprins:

„n) la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor;

o) soluționează primirea cererii de modificare a cererii de chemare în judecată sau, după caz, a cererii reconvenționale, în condițiile art.60 alin.(2¹) și (3) sau, respectiv, art.173;

p) explică participanților la proces consecințele încălcării termenelor de efectuare a actelor de procedură;

q) soluționează cererile participanților la proces privind încetarea procesului sau scoaterea cererii de pe rol;

r) coordonează cu părțile stabilirea datei ședinței de judecată, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor;

s) stabilește ordinea și durata necesară pentru audierea martorilor, a experților, a specialiștilor, precum și pentru efectuarea altor acte procedurale;

t) stabilește locul, data, ora și durata ședinței de judecată;

u) efectuează alte acte procedurale.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special a celor referitoare la prezentarea probelor, judecătorul poate convoca părțile în ședință de pregătire. În ședința de pregătire, participanții la proces pot formula cereri și demersuri în condițiile legii.”

articolul se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, participanții la proces pot formula cereri de recuzare a judecătorului, a expertului, a specialistului, a interpretului și a grefierului, cereri privind completarea temeiului acțiunii, mărirea sau micșorarea cuantumului pretențiilor, completarea acțiunii cu pretenții accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, precum și cereri de renunțare totală sau parțială la acțiune, recunoaștere totală sau parțială a pretențiilor sau demersuri de conciliere,

inclusiv cu ajutorul mediatorului. Formularea cererilor de recuzare la etapa dezbaterilor judiciare este posibilă doar din motive pe care participantul la proces nu le-a cunoscut și nici nu putea să le cunoască în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

(4) Participanții la proces, doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, pot solicita, sub sancțiunea decăderii din acest drept, încetarea procesului în temeiul art.265 lit.a), c¹), e), g) și h) sau scoaterea cererii de pe rol în temeiul art.267 lit.a), c), e) și h).”

55. La articolul 186:

alineatul (1) se completează în final cu textul „, sub sancțiunea decăderii”;

la alineatul (2), după textul „de instanță,” se introduce textul „pîrîtul este decăzut din dreptul de a mai prezenta probe, dacă legea nu prevede altfel, iar”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În referință se indică:

a) instanța căreia îi este adresată;

b) numele sau denumirea reclamantului, domiciliul ori sediul lui;

c) numele sau denumirea pîrîtului, domiciliul ori sediul lui; datele bancare și numărul de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice și întreprinzători individuali; numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice, dacă pîrîtul locuiește în străinătate – adresa din Republica Moldova unde urmează a i se comunica datele de procedură;

d) numărul de telefon și alte date de contact ale pîrîtului persoană fizică; numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale pîrîtului persoană juridică;

e) numele, prenumele, adresa, numărul de telefon, adresa electronică și alte date de contact ale reprezentantului pîrîtului;

f) obiectiile la toate pretențiile reclamantului, circumstanțele de fapt și de drept;

g) toate probele împotriva fiecărei pretenții;

h) excepțiile de procedură pe care pîrîtul le invocă față de cererea reclamantului, cererile și demersurile pîrîtului;

i) orice cerere menționată la art.166 și 167, în funcție de interesul procesual al pîrîtului;

j) alte date importante pentru soluționarea cauzei.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Pentru instanța judecătorească se anexează copii certificate de pe înscrisuri și de pe alte documente pe care se întemeiază referința. Referința cu toate anexele se depune în numărul necesar pentru toți participanții la proces. Referința se semnează de pîrît sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit. Referința pîrîtului persoană fizică care este asistat în judecată de un avocat și referința pîrîtului persoană juridică trebuie să fie dactilografiate și depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.”

56. Codul se completează cu articolul 186¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 186¹. Excepția de tardivitate

(1) Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

(2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.

(3) Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

(4) Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept:

a) să respingă recursul și să mențină încheierea;

b) să admită recursul și să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

(5) Dacă se dispune repunerea în termen și/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.”

57. Articolul 187 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 187.** Conexarea pretențiilor

(1) Dacă pe rolul aceleiași instanțe se află cauze conexe prin pretenții, temeuri de apariție sau prin probe, la cererea motivată a părții sau din oficiu, instanța emite o încheiere de transmitere spre conexare către cauza acceptată mai devreme doar dacă conexarea se face în scopul evitării pronunțării de hotărâri contradictorii. Completul de judecată căruia i-a fost transmisă cauza spre conexare emite o încheiere de acceptare a cererii pe rol pentru examinare concomitentă.

(2) Dacă pe rolul mai multor instanțe se află cauze conexe prin pretenții, temeuri de apariție sau prin probe, instanța (instanțele) sesizată ulterior dispune, printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul, conexarea și strămutarea pretențiilor la instanța sesizată mai întâi.

(3) Cauza acceptată spre conexare conform alin.(1) și (2) se examinează concomitent cu cea inițială.

(4) Prevederile prezentului articol se aplică numai la examinarea cauzelor în primă instanță.”

58. La articolul 190, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Judecătorul, după ce constată pregătirea suficientă a cauzei pentru dezbateri judiciare, coordonează cu părțile locul, data și ora ședinței și pronunță o încheiere prin care stabilește termenul de judecare a cauzei în ședință de judecată. În funcție de complexitatea cauzei, instanța poate stabili ședința de judecată în mai multe zile consecutive.”

59. La articolul 193, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Examinarea în fond a cauzei se face într-o singură ședință de judecată continuă, care poate fi întreruptă doar în temeiurile prevăzute de prezentul cod. În cazul în care legea nu prevede altfel, judecarea cauzelor are loc în ședință de judecată, cu înștiințarea obligatorie a participanților la proces despre locul, data/datele și ora/orele ședinței.”

60. Articolul 194 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Președintele ședinței de judecată asigură publicarea tuturor actelor procedurale pe pagina web a instanței judecătorești la compartimentul cauzei respective în termen de 3 zile calendaristice de la emiterea actului procedural respectiv.”

61. Articolele 203 și 204 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 203.** Soluționarea cererilor și demersurilor participanților la proces

(1) Cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării cauzei se soluționează prin încheiere judecătorească. La începutul ședinței de judecată, instanța verifică posibilitatea examinării cauzei în lipsa participantului/participanților citați legal.

(2) Dacă constată că participantul la proces sau reprezentantul lui formulează alte cereri sau demersuri decât cele prevăzute la art.185 alin.(3) ori adresează repetat cereri sau demersuri cu rea-credință, ori acestea sînt vădit neîntemeiate sau sînt formulate cu scopul tergiversării examinării cauzei, instanța aplică acestuia o amendă de pînă la 50 de unități convenționale.

Articolul 204. Prezentarea probelor în ședința de judecată

Instanța decide acceptarea probelor în ședință de judecată doar în condițiile art.119¹.”

62. La articolul 204¹:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În condițiile în care ședința de judecată a fost deschisă și a început examinarea cauzei în fond, întreruperea ședinței poate avea loc doar din motive ce țin de regimul de muncă al instanței de judecată (pauza de prînz, sfîrșitul zilei de muncă) sau potrivit art.119¹ alin.(4).”

la alineatul (3), textul „Persoanele care nu s-au prezentat la ședință și cele implicate recent în proces sînt informate despre locul, data și ora continuării ședinței printr-o citație sau prin alte modalități

prevăzute de prezentul cod.” se exclude.

63. La articolul 206:

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Dacă scoaterea cererii de pe rol încalcă dreptul altor participanți la proces, instanța examinează cauza în lipsa reclamantului.”

la alineatul (5), cuvintele „pricinii din cauza neprezentării motivate” se substituie cu cuvintele „cauzei în legătură cu neprezentarea motivată”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Absența nemotivată în ședință a reprezentantului, dacă aceasta a cauzat amânarea judecării cauzei, se sancționează cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale. În această situație, instanța va obliga reprezentantul, la cererea separată a părții interesate, să repare prejudiciul cauzat prin amânarea procesului.”

64. La articolul 207 alineatul (3), cuvintele „după cea de-a doua citare” se exclud.

65. La articolul 208, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Amînarea procesului se admite doar în cazurile prevăzute de prezentul cod.”

66. La articolul 211:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În cadrul examinării cauzei în fond, președintele ședinței este obligat să asigure participanților la proces posibilitatea expunerii considerentelor referitoare la circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, la completări, la cercetarea și aprecierea probelor administrate în condițiile prezentului cod. În acest scop, judecătorul trebuie, după caz, să elucideze împreună cu participanții la proces circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și să cerceteze probele din dosar.”

la alineatul (2), după cuvintele „sau de un judecător” se introduce textul „ , care va include pretențiile și argumentele succinte din cererea de chemare în judecată și din referință, precum și probele prezentate de participanții la proces”;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Dacă pîrîtul recunoaște acțiunea, instanța de judecată pronunță o hotărîre de admitere a pretenției fără a cerceta probele. Dacă recunoașterea contravine legii ori încalcă drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, interesele societății sau ale statului, instanța de judecată emite o încheiere de respingere a recunoașterii, care poate fi atacată odată cu fondul, continuînd examinarea în fond.”

67. Articolul 213:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazuri complexe, judecătorul poate dispune inserarea în procesul-verbal al ședinței a rezumatului explicațiilor participanților la proces.”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Participantul la proces care nu se poate prezenta în ședința de judecată din cauza aflării peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii poate fi audiat prin intermediul videoconferinței, la cerere sau din oficiu. Audierea prin intermediul videoconferinței a participantului la proces are loc, după caz, la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii Moldova, la sediul instituției penitenciare, al instituției medicale, de asistență socială, al autorității tutelare sau al organului de probațiune, care dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea participantului.”

68. La articolul 215 alineatul (1), cuvintele „procesul-verbal al ședinței” se substituie cu cuvintele „materialele dosarului”.

69. Articolul 216:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Audierea martorului are loc în sala de ședințe. În cazul imposibilității de a se prezenta în ședință, la cererea participanților, a martorului sau din oficiu, instanța poate dispune audierea martorului prin intermediul videoconferinței. Audierea prin intermediul videoconferinței a martorului aflat peste hotarele Republicii Moldova are loc la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii

Moldova, a martorului aflat pe teritoriul Republicii Moldova – la biroul notarial, la sediul organului de probațiune sau biroul executorului judecătoresc, a martorului care execută pedeapsa în penitenciarele din Republica Moldova – la instituția penitenciară în care execută pedeapsa, a martorului internat într-o instituție medicală care nu se poate deplasa pentru a participa la ședințele de judecată – la sediul instituției medicale, dacă acestea dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea martorului. Martorul semnează declarația privind cunoașterea obligațiilor și răspunderii lui, care va fi expediată instanței de judecată prin intermediul poștei electronice.”

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) După audiere, martorul părăsește sala de ședințe, dacă instanța nu decide altfel.”

70. Articolele 220 și 224 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 220.** Înregistrarea depozițiilor martorului

Audierea martorului se înregistrează audio și, după caz, video, cu anexarea suportului digital al înregistrării declarațiilor la materialele dosarului, fapt care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.”

„**Articolul 224.** Cercetarea probelor materiale

Probele materiale se cercetează de instanța judecătorească și se prezintă spre examinare participanților la proces și reprezentanților lor, precum și experților, specialiștilor și martorilor, după caz. Declarațiile depuse se înregistrează audio și, după caz, video, fapt care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.”

71. La articolul 227, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Dacă persoana care defăimează înscrisul indică autorul sau complicele falsului, instanța, printr-o încheiere judecătorească motivată nesusceptibilă de recurs, transmite organului de urmărire penală sau procurorului, în condițiile legislației de procedură penală, proba defăimătoare fără a suspenda examinarea cauzei.”

72. La articolul 230 alineatul (4), textul „Consultația și explicația orală a specialistului se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată.” se substituie cu textul: „Consultația și explicația verbală a specialistului se înregistrează audio și, după caz, video, fapt care se consemnează în procesul-verbal al ședinței.”

73. Articolul 232 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 232.** Finalizarea examinării cauzei în fond

După examinarea tuturor probelor, președintele ședinței de judecată clarifică dacă reclamantul nu renunță la acțiune, dacă pîrîtul nu recunoaște pretențiile, dacă părțile nu intenționează să se împace și dacă participanții nu solicită completarea materialelor din dosar în condițiile art.119¹ alin.(4). În lipsa unor astfel de cereri, președintele ședinței de judecată declară finalizarea examinării cauzei și trece la pledoarii.”

74. În denumirea articolului 233 și la alineatele (1) și (2), cuvintele „susținerile orale”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvîntul „pledoariile” la forma gramaticală corespunzătoare.

75. La articolul 234, cuvintele „susținerile orale” și „susțineri” se substituie cu cuvîntul „pledoarii”.

76. Articolul 235:

la alineatul (1), cuvintele „susținerile orale” se substituie cu cuvîntul „pledoarii”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul în care, în timpul pledoariilor sau după încheierea lor, instanța consideră că trebuie clarificate noi circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei, aceasta dispune printr-o încheiere reluarea examinării cauzei în fond și a pledoariilor, conform regulilor generale.”

77. Articolul 236:

la alineatul (1), cuvintele „susținerilor orale” se substituie cu cuvîntul „pledoariilor”;

la alineatul (6), cifrele „15” se substituie cu cifrele „30”.

78. La articolul 240 alineatul (2), cuvintele „a unor probe” se substituie cu cuvintele „a probelor din dosar”, iar cuvintele „susținerile orale ale” se substituie cu cuvîntul „pledoariile”.

79. Articolul 241, alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul în care instanța judecătorească dispune executarea imediată a hotărîrii, în dispozitiv

se face o mențiune în acest sens. Dacă a respins pretențiile reclamantului, instanța dispune prin hotărâre anularea măsurilor de asigurare a acțiunii.”

80. La articolele 243 și 246, textul „și dobînda de întîrziere determinată conform art.619 din Codul civil, pe care urmează să o achite debitorul, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărîrea în termen de 90 de zile de la data cînd aceasta a devenit definitivă” se exclude.

81. La articolul 249:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) La cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească corectează greșelile sau omisiunile din hotărîre care țin de nume, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează în baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cererea de corectare a greșelilor sau a omisiunilor, fără citarea participanților la proces. Instanța care examinează problema corectării poate dispune citarea participanților pentru a se pronunța cu privire la temeiurile de corectare. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea corectării greșelilor.”

articolul se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau a omisiunilor din hotărîre se depune în cadrul examinării cauzei în instanța de apel sau de recurs, aceasta se soluționează de către instanța respectivă.

(2²) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau a omisiunilor se referă la actele emise de instanța de apel sau de recurs, aceasta se soluționează de către instanța respectivă.”

la alineatul (3), după cuvintele „asupra cererii” se introduc cuvintele „se comunică participanților la proces și”;

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Prevederile prezentului articol sînt aplicabile și pentru corectarea greșelilor sau a omisiunilor din încheierile, deciziile și ordonanțele judecătorești.”

82. La articolul 252, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererile menționate la alin.(1) se soluționează în baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere și, după caz, la referință, fără citarea părților și/sau a executorului judecătoresc. Instanța remite participanților la proces cererea și copiile anexate, stabilind un termen, în condițiile art.186, pentru depunerea referinței. Instanța poate dispune citarea părților și/sau a executorului judecătoresc pentru a se expune cu privire la respectiva cerere.”

83. La articolul 254, alineatul (2) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) emise în primă instanță, contestate cu apel, fără drept de recurs;”.

84. Articolul 258 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 258.** Asigurarea executării hotărîrii

Concomitent cu pronunțarea unei hotărîri privind adjudecarea unor sume de bani, a unor bunuri sau a contravalorii lor, instanța, la cererea părții interesate, depusă cel tîrziu în timpul pledoariilor, este în drept să dispună în dispozitivul hotărîrii aplicarea măsurilor de asigurare, potrivit prevederilor capitolului XIII.”

85. La articolul 260 alineatul (1), litera e) se abrogă.

86. La articolul 263 alineatul (2), textul „ , atît cît durează suspendarea procesului,” se exclude.

87. La articolul 267:

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) există o convenție de arbitraj prin care părțile decid să soluționeze litigiul pe cale arbitrală, iar pîrîtul în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare a ridicat obiecții împotriva soluționării litigiului în judecată;”

articolul se completează cu litera k¹) cu următorul cuprins:

„k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege;”.

88. La articolul 268, alineatul (4) se completează în final cu textul: „Cererea privind anularea încheierii de scoatere a cererii de pe rol se soluționează în baza dosarului și a materialelor anexate la

cerere, fără citarea participanților la proces. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la respectiva cerere.”

89. Articolul 269 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Încheierile privind procedura de executare se emit unipersonal, fără citarea participanților la proces, cu excepția cazurilor în care judecătorul apreciază că este necesară prezența participanților la ședința de judecată.”

90. Articolul 270 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prin încheierea de încetare a procesului sau de scoatere a cererii de pe rol se anulează măsurile de asigurare a acțiunii, dacă acestea au fost aplicate.”

91. Articolele 273, 274 și 275 vor avea următorul cuprins:

„**Articolul 273.** Obligatorietatea întocmirii procesului-verbal

Pentru fiecare ședință de judecată, inclusiv pentru ședința de pregătire pentru dezbateri judiciare, precum și pentru fiecare act procedural îndeplinit în afara ședinței cu participarea părților, se întocmește proces-verbal.

Articolul 274. Cuprinsul procesului-verbal

(1) În procesul-verbal al ședinței de judecată sau al actului procedural îndeplinit în afara ședinței de judecată se enumeră acțiunile procesuale efectuate de către participanții la proces și de către instanța de judecată, cu mențiunea locului, a datei și a orei începerii și terminării fiecărei acțiuni procesuale, respectându-se ordinea în care au fost exercitate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, în procesul-verbal al ședinței de judecată se indică:

- a) instanța care judecă cauza, numele membrilor completului de judecată și al grefierului;
- b) date despre prezența participanților la proces, a reprezentanților, martorilor, experților, specialiștilor și a interpreților;
- c) date despre înregistrarea audio a ședinței de judecată și echipamentul folosit;
- d) enumerarea acțiunilor procesuale exercitate în condițiile prezentului cod, cu indicarea orei și a datei efectuării;
- e) încheierile protocolare ale instanței de judecată;
- f) data întocmirii definitive a procesului-verbal.

(3) În cauze complexe, dacă instanța consideră necesar, în procesul-verbal al ședinței de judecată se inserează rezumatul explicațiilor participanților la proces, precum și rezumatul depozițiilor martorilor.

(4) Ședința de judecată și actele procedurale efectuate în afara ședinței se înregistrează audio.

(5) În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio, prevalează înregistrarea audio.

Articolul 275. Întocmirea procesului-verbal

(1) Procesul-verbal se întocmește de grefier prin utilizarea echipamentelor de înregistrare audio digitală și/sau prin sistemul informațional specializat și se păstrează în modul stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii.

(2) Procesul-verbal al ședinței de judecată este întocmit și semnat în cel mult 5 zile de la data încheierii ședinței, iar procesul-verbal privind efectuarea actului procedural – cel târziu a doua zi de la efectuarea actului procedural. Procesul-verbal se semnează de președintele ședinței și de grefier.”

92. Articolul 276 se abrogă.

93. La titlul II, compartimentul A se completează cu capitolul XXI¹ cu următorul cuprins:

„Capitolul XXI¹

PROCEDURA ÎN CAZUL CERERILOR CU VALOARE REDUSĂ

Articolul 276². Cererile cu valoare redusă

(1) Dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depășește 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanței, fără a se lua în considerare dobânzile, penalitățile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.

(2) Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcție de răspundere și al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, precum și în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale.

(3) Dispozițiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispozițiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

Articolul 276³. Procedura de examinare a cererilor cu valoare redusă

(1) Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă.

(2) Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sînt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.

(3) În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată și a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pîrîtul prezintă instanței judecătorești și reclamantului o referință, precum și copii de pe înscrisurile necesare. Pîrîtul poate depune o cerere reconvențională în condițiile art.172 și 173 doar dacă valoarea acțiunii reconvenționale nu depășește valoarea admisibilă și condițiile legale de exercitare a cererii inițiale cu valoare redusă.

(4) Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sînt inaplicabile.

Articolul 276⁴. Soluționarea cererii

(1) Instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărîrii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii.

(2) Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, pîrîtul nu depune referință, soluționarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar.

(3) Hotărîrea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanței judecătorești și se comunică participanților la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(4) Hotărîrea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.

(5) Instanța de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, prevederile art.276³ fiind aplicabile corespunzător.”

94. Titlul II se completează cu compartimentele B² și B³ cu următorul cuprins:

„B². APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Capitolul XXII²

APLICAREA MĂSURILOR DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Articolul 278³. Examinarea cauzelor

(1) Cererile privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie se examinează de instanțele judecătorești conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul capitol și în legislația de prevenire și combatere a violenței în familie.

(2) Instanța examinează cererea de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie cu participarea victimei și a persoanelor interesate. În calitate de persoane interesate pot fi atrase în proces oricare dintre instituțiile abilitate prin lege cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, în funcție de circumstanțele individuale ale cazului.

Articolul 278⁴. Depunerea cererii

(1) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune de către victimă personal sau prin reprezentant. În caz de imposibilitate a depunerii cererii de către victimă din motive de sănătate, vîrstă, din alte motive întemeiate, la solicitarea ei, cererea privind aplicarea măsurilor de protecție poate fi depusă în interesele victimei de către organul de poliție, organul de asistență socială sau de către procuror. Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție în interesele copilului sau ale persoanei în vîrstă careia a fost instituită o măsură de ocrotire poate fi depusă de autoritatea tutelară, persoana însărcinată cu ocrotirea persoanei aflate sub ocrotire, de procuror sau de orice altă persoană care justifică un interes privind apărarea și protecția personală sau patrimonială a persoanei aflate sub ocrotire și în lipsa solicitării din partea victimei sau a reprezentantului ei legal.

(2) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență.

Articolul 278⁵. Cuprinsul cererii

În cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se indică circumstanțele actului de violență, intensitatea, durata, consecințele suportate și alte circumstanțe care indică necesitatea aplicării măsurilor de protecție.

Articolul 278⁶. Examinarea cererii

(1) După primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată dispune imediat citarea victimei și a persoanelor interesate, contactează organul de poliție de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate decide citarea pentru audiere în ședință de judecată a presupusului agresor.

(2) La examinarea cererii victimei privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată solicită coordonatorului oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea neîntîrziată a unui avocat pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat victimei.

(3) Declarația independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor. Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.

(4) Neprezentarea presupusului agresor la ședința de judecată, precum și neprezentarea raportului de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor sau a altor acte solicitate de instanța de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

Articolul 278⁷. Emiterea ordonanței de protecție

(1) Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, o încheiere prin care admite sau respinge cererea.

(2) În cazul admiterii cererii, instanța emite o ordonanță de protecție, prin care aplică agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună sau de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de administrare și dreptului de dispoziție asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzînd orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia;

c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea să se apropie de anumite locuri: locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează;

e) obligarea, pînă la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în

comun cu victima;

f) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere, dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei;

g) limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima;

h) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;

i) interzicerea de a păstra și a purta armă.

(3) Măsurile de protecție se aplică pe un termen de până la 3 luni.

(4) Instanța remite de îndată ordonanța de protecție poliției și altor persoane sau instituții responsabile, conform legii, de implementarea măsurilor de protecție spre executare imediată.

(5) Ordonanța de protecție se execută în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 278⁸. Prolungirea și revocarea ordonanței de protecție

(1) Termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanța de judecată la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie în primul termen de aplicare a măsurilor de protecție sau ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție ori dacă, la expirarea termenului de aplicare a măsurilor de protecție, asupra victimei se menține pericolul de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului.

(2) La cererea întemeiată a victimei, instanța de judecată poate revoca măsurile de protecție aplicate, asigurându-se că voința victimei este liber exprimată și că nu a fost supusă presiunilor din partea agresorului.

Articolul 278⁹. Contestarea încheierii privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție

(1) Încheierea privind admiterea sau respingerea cererii de aplicare a măsurilor de protecție poate fi atacată cu recurs.

(2) Contestarea încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție nu suspendă executarea măsurilor aplicate.

B³. SUSPENDAREA ȘI RETRAGEREA ACTELOR PERMISIVE CE VIZEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR

Capitolul XXII³

SUSPENDAREA ȘI RETRAGEREA ACTELOR PERMISIVE CE VIZEAZĂ ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR

Articolul 278¹⁰. Depunerea cererii

(1) Autoritățile și instituțiile abilitate prin lege să emită acte permise în domeniul activității de întreprinzător (în continuare în prezentul capitol – *autorități competente*) pot cere, în cazurile prevăzute de lege, suspendarea sau, după caz, retragerea actelor permise ce vizează activitatea de întreprinzător, fapt ce are ca efect imposibilitatea continuării acestei activități la nivel de întreprindere sau de unitate funcțională autorizată a acesteia.

(2) Cererea autorității competente privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză.

(3) Cererile de suspendare sau retragere a actelor permise ce vizează activitatea de întreprinzător se depun la instanța judecătorească în a cărei rază teritorială își are sediul întreprinzătorul.

Articolul 278¹¹. Cuprinsul cererii

În cererea de suspendare sau retragere a actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se indică probele ce atestă încălcarea de către întreprinzător a condițiilor de desfășurare a activității

prevăzute de lege, probele ce atestă că întreprinzătorului i-au fost notificate toate încălcările constatate, nivelul de încălcare a legislației, termenul acordat pentru remediere, modul de remediere a deficiențelor identificate și că întreprinzătorul nu a remediat, în termenul stabilit, aceste deficiențe, precum și probele ce atestă existența altor fapte care, în conformitate cu prevederile legii, servesc drept temei pentru suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător.

Articolul 278¹². Examinarea cererii

Cererea de suspendare sau retragere a actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se examinează în instanța de judecată cu participarea întreprinzătorului, a avocatului său, a autorității competente și a altor persoane interesate.

Articolul 278¹³. Hotărîrea judecătorească

Instanța de judecată examinează cererea de suspendare sau retragere a actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător în termen de 5 zile lucrătoare de la data acceptării acesteia. După ce examinează cererea în fond, instanța de judecată emite o hotărîre prin care o admite sau o respinge.

Articolul 278¹⁴. Anularea suspendării actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător

După remedierea circumstanțelor care au dus la suspendarea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător, instanța de judecată care a emis hotărîrea corespunzătoare, la cererea întreprinzătorului sau a autorității competente, intenționează un proces și, în termen de 5 zile lucrătoare, pronunță o hotărîre prin care anulează suspendarea actului permisiv respectiv. În temeiul acestei hotărîri, autoritatea competentă emite decizia privind reluarea activității de întreprinzător.”

95. La articolul 279 alineatul (1), litera g¹) se abrogă.

96. La articolul 280 alineatul (3), textul „instanța scoate cererea de pe rol” se substituie cu textul „instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol”.

97. La articolul 283, după cuvintele „sediul petiționarului” se introduce textul „ori de la sediul organului de stare civilă în a cărui posesie s-a aflat actul pînă la pierderea sau distrugerea acestuia”.

98. Articolul 284:

la alineatul (1), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) probele care confirmă faptul și care adevăresc imposibilitatea obținerii documentelor necesare sau reconstituirii pe cale extrajudiciară a documentelor pierdute, confirmînd respectarea procedurii prealabile în cazurile stabilite de lege.”

alineatul (2) se completează în final cu textul: „În cazul în care petiționarul se află în imposibilitate de a prezenta actul de identitate, instanța examinează posibilitatea stabilirii identității acestuia.”

99. La articolul 285, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În hotărîrea judecătorească se indică faptul constatat de instanță, scopul constatării, probele de constatare a faptului și organul care urmează să execute hotărîrea emisă.”

100. La articolul 292, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Încuviințînd adopția, instanța este în drept să satisfacă cererea adoptatorilor de a fi înscrși în actul de înregistrare a nașterii în calitate de părinți sau de a schimba numele, prenumele și locul de naștere ale copilului.”

101. Articolul 296 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Hotărîrea judecătorească emisă pe marginea cererii privind declararea capacității depline de exercițiu minorului poate fi atacată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

102. Articolul 300 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Hotărîrea judecătorească emisă pe marginea cererii privind declararea persoanei dispărută fără veste sau decedată poate fi atacată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

103. Capitolul XXX¹ se abrogă.

104. La articolul 324, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Cererea de declarare a nulității documentului pierdut se examinează pe baza dosarului, fără citarea petiționarului și a reprezentantului instituției (persoanei) care a eliberat documentul pierdut. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii.”

105. La articolul 325, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Hotărîrea poate fi atacată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

106. La articolul 331:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța judecătorească examinează cauzele privind constatarea inexactității înscririlor în registrele de stare civilă conform prevederilor prezentului capitol dacă, în lipsa unui litigiu de drept și în lipsa actelor doveditoare, organele de stare civilă sînt în imposibilitate să modifice înscririle din registrele de stare civilă.”

alineatul (2) se completează în final cu cuvintele „care a înregistrat actul de stare civilă respectiv”.

107. Articolul 333 va avea următorul cuprins:

„Articolul 333. Examinarea cererii

Instanța judecătorească examinează cererea de constatare a inexactității înscririlor din registrele de stare civilă pe baza dosarului, fără citarea petiționarului și a altor persoane interesate. Instanța poate dispune citarea acestora pentru a se expune cu privire la temeiurile cererii.”

108. Articolul 334 se completează în final cu textul: „Hotărîrea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

109. La articolul 343, alineatul (3) se completează în final cu textul: „Hotărîrea poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

110. Capitolul XXXIV¹ se abrogă.

111. Articolul 343⁶ va avea următorul cuprins:

„Articolul 343⁶. Competența de autorizare a testării integrității profesionale și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională

Cererile de autorizare a testării integrității profesionale și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională se examinează de către judecătorii de drept comun în a căror rază teritorială își au sediul autoritățile indicate la art.12 din [Legea nr.325/2013](#) privind evaluarea integrității instituționale.”

112. La articolul 343⁸ alineatul (1), textul „ , desemnat în condițiile [Legii nr.325 din 23 decembrie 2013](#) privind evaluarea integrității instituționale” se substituie cu cuvintele „din cadrul aceleiași instanțe”.

113. Articolul 345:

la litera f), textul „ , de Serviciul Fiscal de Stat sau de executorul judecătorec” se substituie cu textul „sau de Serviciul Fiscal de Stat”;

articolul se completează cu litera r) cu următorul cuprins:

„r) este înaintată de persoana care a primit sau a cumpărat un bun, dacă se referă la evacuarea persoanelor din bunul imobil transmis sau vîndut de executorul judecătorec, cu confirmarea acestui fapt de către instanța de judecată.”

114. Articolul 346:

la alineatul (2), textul „proporție de 50 la sută din taxa” se substituie cu cuvîntul „mărimea”;

la alineatul (4), cuvintele „nu se restituie” se substituie cu cuvintele „se trece în contul taxei pentru înaintarea acțiunii”.

115. Articolul 348 alineatul (2):

se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) pretenția este formulată față de mai mulți debitori;”

la litera e), cuvintele „cerută de lege pentru sesizarea instanței judecătorești” se exclud.

116. Articolul 352 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Instanța de judecată este în drept să citeze debitorul și creditorul în ședința de judecată pentru a se expune cu privire la obiecțiile formulate. În acest caz, se întocmește un proces-verbal și se înregistrează audio ședința de judecată, în condițiile prezentului cod.”

117. La articolul 353, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În termen de 5 zile de la data depunerii obiecțiilor conform art.352 alin.(2) sau examinării

obiecțiilor conform art.352 alin.(5), judecătorul care a emis ordonanța dispune, prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, admiterea obiecțiilor debitorului, dacă acestea sînt temeinice și veridice, și anularea ordonanței sau dispune, prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, respingerea obiecțiilor.”

118. La articolul 354, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Judecătorul nu va elibera creditorului al doilea exemplar de ordonanță dacă lipsește dovada comunicării acesteia debitorului și nu a expirat termenul de depunere a obiecțiilor.”

119. La articolul 362 alineatul (2), cuvintele „moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu” se substituie cu cuvintele „moștenitorii asupra cărora au fost instituite măsuri de ocrotire judiciară”.

120. Codul se completează cu articolele 362¹ și 363¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 362¹.** Apelul incident

(1) În cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să depună apel în scris, inclusiv în formă electronică prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Apelul incident se depune nu mai tîrziu de data depunerii referinței la cererea de apel.

(2) Dacă apelantul principal își retrage apelul sau dacă cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, apelul incident prevăzut la alin.(1) nu produce efecte juridice.”

„**Articolul 363¹.** Efectul suspensiv al apelului exercitat în afara termenului legal

(1) În cauzele patrimoniale, la cererea apelantului, instanța de apel dispune suspendarea executării hotărîrii atacate cu apel exercitat în afara termenului legal dacă apelantul a depus cauțiune în condițiile art.80 și 81 din [Codul de executare](#). Suspendarea se dispune în cel mult 10 zile printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

(2) În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel se adoptă o decizie prin care acțiunea este respinsă, cauțiunea depusă se restituie prin decizia instanței de apel.

(3) În cazul în care cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel hotărîrea se casează și cauza se remite la rejudecare, cauțiunea rămîne în cont pînă la adoptarea unei hotărîri irevocabile.

(4) Dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost admisă, iar ca urmare a examinării cererii de apel hotărîrea s-a menținut sau dacă cererea de repunere în termenul de apel a fost respinsă, suma depusă se folosește pentru executarea hotărîrii în modul prevăzut de lege.

(5) În cauzele nepatrimoniale, executarea hotărîrii poate fi suspendată de către instanța de apel la cererea motivată a apelantului.”

121. Articolul 364 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Cererea de apel cu toate documentele anexate se poate depune prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.”

122. Codul se completează cu articolul 365¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 365¹.** Intentarea procedurii de apel

(1) În termen de 24 de ore de la ajungerea dosarului în instanța de apel, cererea de apel se repartizează completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(2) În decurs de 10 zile de la repartizarea cererii de apel, completul de judecată care a primit cererea de apel spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege, fără înștiințarea participanților la proces. Dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art.368 și 369. În caz contrar, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, completul de judecată acceptă cererea de apel spre examinare și dispune intentarea procedurii de apel.”

123. Articolul 366 se abrogă.

124. La articolul 367, alineatul (3) se completează în final cu textul: „Pînă la expirarea termenului

de depunere a apelului și expedierea dosarului în instanța de apel, prima instanță soluționează cererile de emiteră a hotărârii suplimentare, de corectare a erorilor și a omisiunilor, depuse pînă la expirarea termenului de depunere a apelului.”

125. Articolul 368:

la alineatul (1), după cuvintele „instanța de apel” se introduce textul „, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului,”;

la alineatul (3), cuvintele „cu recurs” se substituie cu cuvintele „odată cu fondul”.

126. Articolul 369:

la alineatul (1) litera d), textul „persoana incapabilă se referă la contestarea hotărârii privind declararea incapacității” se substituie cu textul „persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces. Instanța de apel poate convoca participanții la proces în ședință prealabilă doar în cazul stabilit la alin.(1) lit.b).”

127. Articolul 370 va avea următorul cuprins:

„Articolul 370. Pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare

(1) Instanța de apel efectuează, în termen de pînă la 2 luni de la data emiterii încheierii de intentare a procedurii de apel, actele procedurale în vederea pregătirii cauzei pentru dezbateri în conformitate cu art.185 și art.186. Referințele cu toate înscrisurile anexate se depun în atîtea copii cîți participanți la proces sînt, plus o copie pentru instanța de apel, inclusiv, după caz, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.

(2) În cazul în care, în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, participantul la proces depune cererea de emiteră a hotărârii suplimentare, instanța de apel transmite primei instanțe copia certificată a dosarului sau copia electronică, dacă comunicarea se face prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pentru soluționarea cererii respective. Instanța de apel examinează în continuare cauza, însă pînă la pronunțarea hotărârii suplimentare se amînă pledoariile.”

128. La articolul 372:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art.119¹ alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.”

alineatele (1¹) și (1²) se abrogă.

129. La articolul 373, alineatul (4) se abrogă.

130. Articolul 376:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Apelul împotriva hotărîrilor emise în cazul cererilor cu valoare redusă se examinează, în procedură scrisă sau cu citarea participanților la proces, în condițiile examinării cauzei în primă instanță.”

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Lista cauzelor care se examinează în apel se afișează pînă la ședința de judecată.”

131. Articolul 379 va avea următorul cuprins:

„Articolul 379. Efectul neprezentării în ședință de judecată a participantului la proces

(1) Dacă se constată că participantului la proces nu i s-au comunicat cererea de apel, probele noi și referințele, instanța de apel dispune amînarea procesului.

(2) Neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.”

132. La articolul 383, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) După explicațiile participanților la proces, instanța de apel verifică probele administrate în prima instanță și cele prezentate în instanța de apel în condițiile art.372.”

133. În denumirea și în cuprinsul articolului 384, cuvintele „susțineri orale”, la orice formă

gramaticală, se substituie cu cuvîntul „pledoarii” la forma gramaticală corespunzătoare.

134. La articolul 385:

alineatul (1) devine alineat unic, în care la litera d) cuvintele „în prima instanță în cazul prevăzut” se substituie cu textul „în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut”;

alineatul (2) se abrogă.

135. Articolul 387 se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;”.

136. Articolul 389:

la alineatul (1), cuvintele „susținerilor orale” se substituie cu cuvîntul „pledoariilor”;

alineatul (4) se completează în final cu textul „și se publică pe pagina web a instanței judecătorești”.

137. Articolul 390 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul casării sau modificării hotărîrii primei instanțe, instanța de apel se expune asupra măsurilor de asigurare a acțiunii aplicate, precum și, după caz, asupra întoarcerii executării.”

138. Articolul 423:

la alineatul (1¹), cuvintele „împreună cu dosarul” se substituie cu textul „împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor”;

alineatul (2) se completează în final cu cuvintele „decît odată cu fondul cauzei”.

139. La articolul 424 alineatul (3), cuvintele „rămîn irevocabile de la momentul emiterii” se substituie cu cuvintele „nu se supun niciunei căi de atac”.

140. La articolul 426:

alineatul (1) se abrogă;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

141. La articolul 426¹:

alineatul unic devine alineatul (1), în care:

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen;”

alineatul se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin.(1);”

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Recursul împotriva încheierii judecătorești se restituie în baza a cel puțin unuia din temeiurile prevăzute la alin.(1), printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.”

142. La articolul 427:

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată;”

la litera c), cuvintele „problema în fond” se substituie cu cuvintele „problema respectivă”.

143. La articolul 429:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Nu pot fi atacate cu recurs:

a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;

b) hotărîrile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374;

c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Nu pot fi atacate cu recurs hotărîrile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O

hotărîre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.”

144. La articolul 432:

alineatul (2) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;”

la alineatul (5), cuvintele „și în toate cazurile” se exclud.

145. Articolul 433 se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5);”.

146. La articolul 434, alineatul (1) se completează în final cu textul „, dacă legea nu prevede altfel”.

147. Articolul 436 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea de recurs cu toate documentele anexate se poate depune în format electronic prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură electronică avansată calificată.”

148. La articolul 438, alineatele (2) și (2²) vor avea următorul cuprins:

„(2) Dacă cererea de recurs conține temeiurile recursului, dar lipsesc unele date prevăzute la art.437 alin.(1) lit.a), b), c) sau e), completul din 3 judecători emite o încheiere, care nu se supune niciunei căi de atac, de a nu da curs cererii de recurs și acordă recurentului un termen rezonabil pentru înlăturarea deficiențelor. Dacă recurentul înlătură deficiențele în cadrul termenului acordat, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. Dacă cererea de recurs nu este semnată, nu conține temeiurile recursului sau recurentul nu înlătură deficiențele cererii de recurs în cadrul termenului acordat, completul din 3 judecători o restituie în termen de 10 zile de la data înregistrării.”

„(2²) Dacă demersul privind scutirea de plata taxei de stat a fost respins, completul din 3 judecători dispune, printr-o încheiere nesuscetibilă de atac, de a nu da curs cererii, acordînd recurentului un termen rezonabil pentru achitarea taxei de stat. Dacă recurentul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, recursul se consideră depus la data prezentării inițiale. În caz contrar, completul din 3 judecători restituie cererea de recurs printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.”

149. Articolul 445:

la alineatul (1):

literele a) și c) vor avea următorul cuprins:

„a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs;”

„c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs;”

la litera c¹), după cuvintele „poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță” se introduc cuvintele „o singură dată”;

alineatul (2¹) se abrogă.

150. Capitolul XXXVIII se completează cu articolul 445¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 445¹.** Încetarea procedurii de recurs

Instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433.”

151. La articolul 446:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Încheierile de încetare a procesului conform art.265 lit.c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform

art.186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.”

152. La articolul 447, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) Agentul guvernamental, precum și subiecții menționați la lit.a) și b) din prezentul articol, în cazurile prevăzute la art.449 lit.g) și h).”

153. La articolul 448, alineatele (3) și (4) se abrogă.

154. La articolul 449 litera e¹), cuvintele „sau Curtea Supremă de Justiție” se exclud.

155. La articolul 453:

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Instanța de competența căreia este calea de atac asupra fondului se expune, din oficiu, asupra temeiniciei și legalității încheierii de admisibilitate a revizuirii. Dacă încheierea de admitere a cererii de revizuire se casează, instanța admite calea de atac, casînd, din oficiu, și actul de dispoziție emis ca urmare a reexaminării cauzei după revizuire.”

alineatul (5) se abrogă;

la alineatul (6), textul „în apel, în recurs sau în primă instanță, după caz” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În cazul în care o hotărîre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare în apel dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. În cazul prevăzut la art.449 lit.c), cauza se trimite, după casarea hotărîrii, la rejudecare în prima instanță.”

156. La articolul 459, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa de a soluționa cauza cu element de extraneitate și, în cazul în care constată că nu este competentă nici ea și nici o altă instanță din Republica Moldova, refuză acceptarea cererii conform art.169 alin.(1) lit.a) sau încetează procesul conform art.265 lit.a).”

157. La articolul 461 alineatul (2) litera b), cuvintele „declararea incapacității totale sau parțiale” se substituie cu cuvintele „instituirea măsurii de ocrotire”.

158. Articolul 487 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Prezentul capitol se aplică în mod corespunzător și procedurii de confirmare a tranzacțiilor încheiate nemijlocit de către părți pentru a preveni un proces ce poate să înceapă.”

159. În textul codului, cuvîntul „pricină”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvîntul „cauză” la forma gramaticală corespunzătoare.

Art.IV. – [Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004](#) (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.704), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 19, alineatul (2) se completează în final cu textul: „Cererea de eliberare a duplicatului se examinează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere.”

2. La articolul 20, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instanța de judecată poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces ori a executorului judecătoresc, să corecteze greșelile sau omisiunile din titlul executoriu referitoare la datele de identificare și la cele fiscale (bancare) ale părților, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente, care nu schimbă esența dispozitivului hotărîrii. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cerere. Instanța care examinează cererea poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în cerere.”

3. La articolul 27, alineatul (2) se abrogă.

4. La articolul 60 alineatul (4), textul „art.61 lit.b) și e)” se substituie cu textul „art.61 lit.b), e) și f)”.

5. La articolul 64, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Demersul executorului

judecătoresc privind interdicția de a părăsi țara se examinează pe baza materialelor anexate la demers, fără participarea părților. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.”

6. La articolul 72, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Demersul executorului judecătoresc privind căutarea debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.”

7. La articolul 73, alineatul (1) se completează în final cu textul: „Demersul executorului judecătoresc privind aducerea forțată a debitorului se examinează pe baza materialelor anexate la demers. Instanța care examinează demersul poate dispune citarea participanților la proces și a executorului judecătoresc pentru a se pronunța cu privire la temeiurile invocate în demers.”

8. La articolul 79, alineatul (1) se completează cu punctul 2¹) cu următorul cuprins:

„2¹) depunerii cauțiunii la exercitarea cererii de apel în afara termenului legal;”.

9. La articolul 144 alineatul (6), textul „alin.(4)” se substituie cu textul „alin.(5)”.

10. La articolul 163:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Reclamațiile din cererea privind contestarea actelor de executare întocmite de executorul judecătoresc sau a acțiunilor/inacțiunii acestuia se înaintează împotriva creditorului sau debitorului. Cererea se judecă în condițiile Codului de procedură civilă. Executorul judecătoresc atras din oficiu în calitate de intervenient accesoriu este obligat să prezinte instanței de judecată copia certificată a procedurii de executare și să dea explicații scrise referitoare la actele contestate.”

articolul se completează cu alineatul (3²) cu următorul cuprins:

„(3²) Dacă se contestă cuantumul onorariului executorului judecătoresc, reclamația se înaintează împotriva acestuia.”

alineatele (6) și (7) vor avea următorul cuprins:

„(6) Încheierea judecătorească prin care s-a constatat refuzul neîntemeiat al executorului judecătoresc de a întocmi/a efectua un anumit act și prin care s-a dispus obligarea acestuia la îndeplinirea actului respectiv se execută de către executorul judecătoresc imediat sau în termenul stabilit de instanța de judecată.

(7) În cazul neexecutării fără motive întemeiate a cerinței instanței de judecată privind prezentarea copieii certificate a procedurii de executare sau prezentarea explicațiilor scrise ori în cazul neexecutării în termen a încheierii judecătorești indicate la alin.(6) din prezentul articol, executorul judecătoresc se sancționează de instanța de judecată cu amendă de pînă la 50 de unități convenționale. Încheierea instanței de judecată privind aplicarea sancțiunii este executorie din momentul emiterii și poate fi atacată cu recurs odată cu încheierea prin care se soluționează cererea privind contestarea actelor de executare.”

11. Articolul 164 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Acțiunea de ridicare a sechestrului depusă de terți se examinează în procedură contencioasă în condițiile Codului de procedură civilă. Hotărîrea judecătorească poate fi contestată cu apel. Decizia instanței de apel nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.”

12. În textul codului, cuvîntul „pricină”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvîntul „cauză” la forma gramaticală corespunzătoare.

Art.V. – La articolul 14 alineatul (1) din [Legea nr.325/2013](#) privind evaluarea integrității instituționale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.277-287, art.586), cu modificările ulterioare, după cuvintele „instanța de judecată” se introduce textul „care este competentă în conformitate cu prevederile art.343⁶ din [Codul de procedură civilă](#)”, iar după textul „art.18 alin.(5)” – cuvintele „din prezenta lege”.

Art.VI. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 iunie 2018.

(2) Prevederile ce se referă la circulația actelor de procedură prin intermediul Programului integrat

de gestionare a dosarelor intră în vigoare odată cu crearea condițiilor de implementare.

(3) Guvernul, în termen de 12 luni, va adopta actele normative necesare pentru implementarea prezentei legi.

(4) [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003](#), cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Andrian CANDU

Nr.17. Chișinău, 5 aprilie 2018.